

Tygodnik Gospodarczy

Rok IV

Poznań, dnia 20 marca 1948

Nr 12

TREŚĆ:

Odpowiedzialność za cudze czyny — Urlopy (str. 123 — Wiadomości skarbowe (str. 124) — Wyjaśnienia w sprawach księgowych (str. 126) — Inwestycje budowlane i ich koszty utrzymania (str. 127) — Komunikaty (str. 128) — Rachunkowość przebitkowa dla samorządu gminnego (str. 129) — Handel zagraniczny (str. 130) — Kartoteka.

Odpowiedzialność za cudze czyny

ODPOWIEDZIALNOŚĆ SKARBU PAŃSTWA

1. *Uwagi wstępne* — W zeszycie pierwszym, Zbioru Orzeczeń Sądu Najwyższego, z r. 1945—1946, opublikowane zostało orzeczenie z dnia 15 września 1945 r. (C. II. 396/45) przytaczające starą zasadę dotyczącą odpowiedzialności Skarbu Państwa.

Teza tego orzeczenia podaje co następuje: „Na mocy przepisów kodeksu zobowiązań dotyczących odpowiedzialności osób trzecich za szkodę, a w szczególności przepisu art. 145 k. z., Państwo może ponosić odpowiedzialność, gdy czynności funkcjonariusza państwowego, niezgodne z obowiązkami służby i wyrządzające szkodę obywatelowi, mają charakter gospodarczy (por. orz. S. N. Zb. O. 181/27 i 182/27), natomiast gdy funkcjonariusz państwowy występował w charakterze organu publicznego wykonywującego władzę państwową (np. utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego), Państwo nie ponosi odpowiedzialności prawnomajątkowej za ujemne skutki takiej działalności jego organu”.

Orzeczenie to odnosi się do stosunków powojennych panujących w Krakowie, a więc w województwach południowych, gdzie brak wyraźnych przepisów szczególnych, regulujących odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez działalność i akty władzy podległych Państwu organów państwowych, które to akty mają charakter pozagospodarczy. Zdaniem Sądu Najwyższego, na obszarze Państwa Polskiego taka odpowiedzialność istnieje jedynie w odniesieniu do ziem zachodnich (dawny zabór pruski), w których prawodawca polski, w art. XXVII i XXIX przepisów wprowadzających kodeks zobowiązań, wyraźnie utrzymał w mocy przepisy dzielnicowe obowiązujące na tych ziemiach, które przewidują odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę spowodowaną przez urzędnika państwowego w wykonaniu władzy publicznej. Natomiast na obszarze województw południowych, jak i województw

centralnych, nie ma podobnego przepisu szczególnego. Art. 121 ustawy konstytucyjnej z 1921 roku, wyrażający zasadę odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone obywatelom przez organy władzy państwowej zarówno cywilnej jak i wojskowej, jest przepisem jedynie programowym i do czasu wprowadzenia ustawy normującej sam zakres i szczegóły zapowiedzianej odpowiedzialności Skarbu Państwa, odpowiedzialność ta nie może się opierać wyłącznie na powyższym przepisie, lecz zachodzi jedynie, o ile jakiś przypadek podpada pod pojęcie unormowane ogólnymi przepisami kodeksu zobowiązań lub przepisami szczególnymi, obowiązującymi na ziemiach zachodnich.

Z powyższych uwag wynika:

a) że Skarb Państwa, na całym polskim terenie odpowiada, gdy czynności funkcjonariusza państwowego, niezgodne z obowiązkami służby i wyrządzające szkodę obywatelowi, mają charakter prywatno-prawny;

b) że Skarb Państwa, nie odpowiada, gdy czynności miały charakter aktu władzy publicznej. Od tej zasady istnieje jednak wyjątek, gdy czyn niedozwolony został dokonany na ziemiach zachodnich;

c) że na ziemiach zachodnich dzięki przepisom szczególnym Skarb Państwa odpowiada nie tylko za niedozwoloną działalność prywatnoprawną swych funkcjonariuszy, lecz również za szkodę spowodowaną przez urzędnika państwowego przy wykonaniu władzy publicznej.

Widzimy więc, że przepisy kodeksu zobowiązań o odpowiedzialności za cudze czyny będą miały zastosowanie do działalności gospodarczej, czyli publiczno-prawnej. Przepisy te a w szczególności art. 134, 144 i 145 k. z. zostały już poprzednio omówione na łamach Tygodnika Gospodarczego.

2. *Niektóre wypadki* — Co jest czynnością gospodarczą, czyli prywatno-prawną a co czynnością zwierzchnią, czyli publiczno-prawną działalnością funkcjonariuszów państwowych — nie zawsze jest łatwe do określenia. Dlatego też w formie przykładów pragnę podać szereg wypadków, gdzie uznano czynności władz publicznych za czynności prywatno-prawne i dlatego przyjęto odpowiedzialność Skarbu Państwa.

a) Szkody powstałe w związku z posiadaniem przez władze publiczne mienia osób prywatnych. — Tu należą wypadki takie, jak przywłaszczenie przez funkcjonariusza państwowego kosztowności i pieniędzy powierzonych mu na skutek przeprowadzonej rewizji. — Należą tu także wypadki roztrwonienia przez komornika sum uzyskanych w wyniku egzekucji przeprowadzonej na majątku dłużnika, która to suma nie została, z powodu roztrwonienia, wydana wierzycielowi. Uznano również odpowiedzialność Skarbu Państwa za komornika, który dopuścił się defraudacji pieniędzy w przypadku, gdy pieniądze te uzyskane zostały w skutek wykonania egzekucji, na podstawie tytułu egzekucyjnego (O. S. P., 62/1938).

Dopuszczalne jest również żądanie odszkodowania od Skarbu Państwa w przypadku, gdy urzędy państwowe, wbrew obowiązującym przepisom prawa, nie wykonywały bez żadnych słusznych powodów prawomocnego wyroku o przyznaniu spadkobiercom prawa własności do skonfiskowanych im przez sądy obce dóbr i usunięciu Skarbu Państwa od posiadania tych dóbr (O. S. P., 464/1938).

b) Szkody spowodowane przez władze wojskowe w czasie pokoju — Szkody powstałe przez działalność żołnierza a w szczególności związane z użyciem pojazdów mechanicznych, powodujące uszkodzenie ciała, śmierć, zniszczenie rzeczy — uznane zostały za czynności posiadające charakter prywatno-prawny.

I tak sąd przyjął, że prowadzenie samochodu, chociażby w interesie służbowym nie może być uważane za przejaw władzy i dlatego zasądził Skarb Państwa na zapłacenie szkody powstałej skutkiem pokaleczenia osoby trzeciej przez samochód wojskowy prowadzony przez oficera (wyr. Izby I-ej, Zb. Urz. 183/1927 r.).

Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za czyn żołnierza, który zbierając z pola ćwiczeń naboje i gilzy rzucił bawiącym się chłopcom ostry zapalnik od granatu, wskutek czego granat wystrzelił i jednego z tych chłopców okaleczył (O. S. P. 460/1936 r.).

Skarb Państwa obowiązany jest do wynagrodzenia szkód powstałych wskutek wybuchu schronu amunicyjnego (O. S. P. 176/1932) a także skutkiem wadliwego urządzenia strzelnicy lub zorganizowania strzelania, w związku z czym osoba trzecia zostanie okaleczona przez zbląkaną kulę.

c) Szkody powstałe w zakresie egzekucji podatków. — W dziedzinie tej orzecznictwo jest chwiejne. Są jednak orzeczenia, które uznają odpowiedzialność Skarbu Państwa za wadliwie przeprowadzoną egzekucję, przyjmując, że cho-

ciaż sama egzekucja administracyjna jest przejawem działalności publiczno-prawnej organów państwowych, to jednak skierowanie egzekucji do danego mienia dłużnika skarbowego, czyli wybór sposobu egzekucji nie może być poczytywany za akt władzy, stanowi bowiem czynność o charakterze czysto gospodarczym, którą wykonywuje każdy wierzyciel. (G. S. W., r. 1933, nr 6, str. 90).

d) Przejęcie na własność nieruchomości — Państwo przejmując na własność nieruchomość występuje nie w charakterze władzy zwierzchniej, lecz jako osoba prawna, działająca w sferze stosunków prywatno-prawnych, gdyż z tytułu tego przejścia staje się podmiotem praw majątkowych (Wyr. S. N. Izby I, z r. 1930, podany przez Zylbera: Wynagrodzenie Szkód, str. 78). W tych warunkach też, gdy Państwo przejmując nieruchomość zabiera niesłusznie inwentarz dzierżawcy, winno ono wynagrodzić szkodę poniesioną przez dzierżawcę.

3. *Przepisy szczególne na ziemiach zachodnich* — Na ziemiach zachodnich obowiązuje nadal pruska ustawa z dnia 1 sierpnia 1909 r. (z wyjątkiem § 4) oraz ustawa Rzeszy z dnia 22 maja 1910 r. o odpowiedzialności Państwa a także § 839 k. c. n. Dzięki tym ustawom Państwo — na ziemiach zachodnich — odpowiada za szkodę wyrządzoną przez swych funkcjonariuszy nie tylko w dziedzinie prywatno-prawnej, lecz również w dziedzinie publiczno-prawnej.

§ 839 kodeksu cywilnego, obowiązujący nadal na ziemiach zachodnich, przyjmuje osobistą odpowiedzialność funkcjonariuszy publicznych. Ile razy funkcjonariusz publiczny ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną, tyle razy Państwo, (§ 1 ustawy z 1909 i 1910 r.) oraz związki samorządowe (§ 4 ustawy z 1909 r.) odpowiadają za funkcjonariusza. Innymi słowy i dokładniej można powiedzieć, że w razie powstania szkody z powodu naruszenia rozmyślnego lub przez zaniebdanie obowiązku służbowego — przez urzędnika — w stosunku do osoby trzeciej, przy wykonaniu czynności publiczno-prawnej, w miejsce osobistej odpowiedzialności cywilnej urzędnika, wynikającej z § 839 k. z. n., wstępuje odpowiedzialność Skarbu Państwa oraz związków samorządowych. Odpowiedzialność Skarbu Państwa i związków samorządowych, — opierająca się na ustawie z 1909 i 1910 r. — ma zastosowanie tylko wtedy, gdy szkodę wyrządził urzędnik przy wykonywaniu czynności publiczno-prawnych. Przez urzędnika ustawa rozumie osobę związaną z władzami ponoszącymi odpowiedzialność umową o pracę, w której wynagrodzenie jest pobierane w formie stałego uposażenia z kasy publicznej a nie w formie określonych opłat. W powyższej sytuacji mamy do czynienia z bezpośrednią i wyłączną odpowiedzialnością władzy publicznej. Poszkodowany nie może wystąpić z powództwem przeciwko winnemu urzędnikowi, lecz musi działać wprost przeciwko władzom, które za urzędnika ponoszą odpowiedzialność. Natomiast władza, która pokryła szkodę, nabywa roszczenie zwrotne w stosunku do urzędnika. Państwo i związki sa-

morządowe odpowiadają również w tych wypadkach, gdy szkodę wyrządził urzędnik, któremu z powodu choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych winy przypisać nie można.

Obowiązek wynagrodzenia odpada, gdy poszkodowany rozmyślnie lub z niedbalstwa zaniecha zapobieżenia szkodzie przez założenie środków prawnych. Tak przedstawia się odpowiedzialność urzędnika i władz w zakresie czynności publiczno-prawnych.

W zakresie czynności prywatno-prawnych funkcjonariusz publiczny może odpowiadać równolegle ze Skarbem Państwa i związkami samorządowymi. Odpowiedzialność Państwa i związków samorządowych opierać się tu będzie na przepisach kodeksu zobowiązań.

Widzimy więc, że np. za szkody wyrządzone w Katowicach lub Poznaniu, Skarb Państwa od

powiadać będzie bez względu na to, czy czyn niedozwolony był czynnością o charakterze publicznym czy też prywatno-prawnym.

4. *Sposób dochodzenia odszkodowania* — Sprawy o wynagrodzenie szkody, jaką wyrządziły obywatelowi organy władzy państwowej lub samorządowej przez działalność urzędową, niezgodną z prawem lub obowiązkami służby — należą do sądów okręgowych, bez względu na wysokość przedmiotu sporu. (art. 13 k. p. c.). Zasada ta dotyczy jedynie szkód deliktowych. Nie ma ona zastosowania do szkód kontraktowych, gdyż tu o właściwości rzeczowej sądu decyduje wysokość przedmiotu sporu.

Właściwy miejscowo jest sąd siedziby urzędu Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, który jest powołany do zastępowania Skarbu przed sądem.

dr Z. K. Nowakowski

Wezwanie do zgłaszania akcji

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu została zgodnie z dekretem z dnia 3. II. 1947 r. o rejestracji i umarzaniu niektórych dokumentów na okaziciela, emitowanych przed dniem 1 września 1939 r., wyznaczona przedstawicielem dla następujących osób prawnych:

Browar Krotoszyński S. A. w Krotoszynie, Centrala Skór S. A. w Poznaniu, Spółka Stolarska S. A. w Poznaniu, Georges Geiling S. A. w Poznaniu, Hurtownia Spółek Spożywców S. A. w Poznaniu, „Agrad” S. A. w Grodzisku, Związkowa Centrala Maszyn S. A. w Poznaniu, „Płótno” S. A. w Stęszewie, „Zar” Zakłady Przemysłowe S. A. w Nowym Tomysłu, Polski Bank Handlowy S. A. w Poznaniu, zamieniony na Bank likwidacyjno-kredytowy w Poznaniu, Towarzystwo Elektryfikacji Okręgu Poznańskiego S. A. w Poznaniu, Zakłady Rolniczo-Przemysłowe S. A. w Kole.

Izba Przemysłowo-Handlowa wzywa posiadaczy dokumentów na okaziciela, emitowanych przez powyższe osoby prawne, do zarejestrowania ich w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, ul. Mickiej 31, pokój nr 23.

Akcje nie zarejestrowane do dnia 4. IV. 1948 r. tracą w myśl powyższego dekretu moc prawną.

Urlopy

(dokończenie)

W wypadku nie usprawiedliwionego opuszczenia pracy przez pracownika, pracodawcy przysługuje prawo pozbawienia pracownika urlopu tylko wówczas, jeżeli na tej zasadzie nastąpiło rozwiązanie umowy o pracę. Nie może jednak bez zgody pracownika nastąpić odliczanie od urlopu dni, które pracownik opuścił bez usprawiedliwienia.

Oprócz wypadków, gdy przerwa w umowie o pracę trwała więcej niż trzy miesiące, pracownik jeszcze w innym wypadku traci uprawnienia do urlopu, nawet w wypadku, gdyby je już nabył. Ma to miejsce wówczas, gdy pracownik rozwiązuje umowę o pracę na skutek własnej rezygnacji.

Jeżeli chodzi o wynagrodzenie za czas urlopu, to stosować należy naczelną zasadę, że wynagrodzenie to winno wynosić tyle, ile by wyniosło jego wynagrodzenie, gdyby w tym czasie był zatrudniony. Jak z tego wynika, wynagrodzenie za okres urlopowy musi być pełne wraz z wszystkimi dodatkami, które pracownikowi przysługują. O ile wynagrodzenie pracownika ulega stałym wahaniom, co ma miejsce przy stosowaniu płac akor-

dowych, premiovych lub gdy wysokość zmienia się na skutek różnej ilości dni pracy w tygodniu, wówczas wysokość wynagrodzenia za okres urlopowy oblicza się jako średnią z wysokości zarobków w okresie ostatnich 3-ech miesięcy poprzedzających urlop. Praktycznie należy zatem zsumować zarobki z okresu ostatnich trzech miesięcy i kwotę tę podzielić przez ilość dni roboczych, przypadających w tym trzymiesięcznym okresie. Iloraz będzie stanowił średnie wynagrodzenie za jeden dzień roboczy urlopu. Wystarczy go pomnożyć przez ilość dni roboczych urlopu, by otrzymać globalne wynagrodzenie za okres urlopowy.

Za wyjątkiem niektórych gałęzi przemysłu, na ogół zresztą sezonowych albo związanych z przemysłem sezonowym, na pracodawcy ciąży obowiązek udzielenia w okresie od 1 maja do 30 września urlopu co najmniej 50-ciu% ogólnej liczby pracowników, zatrudnionych w danym przedsiębiorstwie.

Poza normami ustawowymi, które tu w streszczeniu przytoczyłem, należy wspomnieć, że zarówno układy zbiorowe pracy jak i indywidualne

umowy o pracę mogą zawierać — co zresztą często ma miejsce — warunki korzystniejsze dla pracowników, które zazwyczaj sprowadzają się do udzielania w zwiększonym wymiarze urlopów robotnikom. Warunki te, ustalone na skutek dobrowolnego porozumienia dwóch stron: pracodawczej i pracowniczej, wiążą strony, które taką umowę lub układ zbiorowy zawarły. Najczęstszą formą, z jaką spotykamy się w praktyce jest klauzula zawarta w olbrzymiej większości układów zbiorowych pracy, przyznająca robotnikom jednomiesięczny urlop wypoczynkowy po dziesięciu latach pracy w danym przedsiębiorstwie. Rzadziej już spotykamy się z umowami przewidującymi po roku pracy dwanaście dni urlopu dla robotników albo po pięciu latach pracy osiemnaście dni roboczych urlopu. Klauzule te praktycznie spowodowały wiele nieporozumień między pracodawcami i pracownikami, co zresztą spowodowane było okresem działań wojennych w latach 1939—1945. Jak łatwo się domyślić, dziesięcioletni okres pracy bez przerwy w danym przedsiębiorstwie wymagałby, ażeby pracownik (według daty aktualnej) zatrudniony był bez przerwy od marca 1938 roku. Okres okupacji nie pozwolił wielu robotnikom pozostać przy swych warsztatach pracy, przy których trwali nieraz dziesiątki lat przed wojną. Część z nich dobrowolnie opuściła swe placówki, część zaś została zmuszona do tego na skutek działalności okupanta. Jedni znaleźli się w więzieniach, inni w obozach koncentracyjnych, jeszcze inni zostali wysiedleni lub skierowani na przymusowe roboty. Te wszystkie okoliczności, wobec istnienia prawie we wszystkich układach zbiorowych pracy postanowień o miesięcznym urlopie dla robotników po dziesięciu latach pracy, skłoniły Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministerstwo Przemysłu i Handlu do uzgodnienia stanowiska z Komisją Centralną Związków Zawodowych celem jednolitego interpretowania w praktyce tego postanowienia układów zbiorowych. Unormowanie to wprowadzić dotyczy w pierwszym rzędzie przemysłu państwowego oraz przemysłu pod zarządem państwowym, podległego poprzez zjednoczenia i dyrekcje Ministerstwu Przemysłu, jednakże w praktyce przez analogię powinno być i jest zresztą stosowane przez przemysł prywatny i spółdzielczy wszędzie tam, gdzie klauzula tego rodzaju istnieje.

Uzgodnione stanowisko wspomnianych wyżej resortów ministerialnych z K. C. Z. Z. znalazło wyraz w wydanej w dniu 10 maja 1947 r. instrukcji w sprawie urlopów przez Departament Ekonomiczno-Socjalny Ministerstwa Przemysłu i Handlu. By nie cytować dosłownie instrukcji, zawierającej

około dwóch stron maszynopisu, przytoczę jedynie najważniejsze momenty. W zasadzie rozróżniono trzy grupy pracowników.

Grupa pierwsza — to pracownicy, których przerwy w zatrudnieniu, wywołane działaniami wojennymi po dniu 1. 9. 1939 i dokumentar nie udowodnione, spowodowane zostały: a) pobytem w obozie koncentracyjnym, b) pobytem w więzieniu z przyczyn ideowych, c) udziałem w walkach partyzanckich — wyzwolenczych i d) czynną służbą w wojsku polskim. Jest grupa najwięcej uprzywilejowana, dla której przerwa w zatrudnieniu nie tylko nie spowodowała utraty uprzednio nabytych uprawnień urlopowych, ale została wliczona do czasu pracy w zakładzie, w którym pracownik był zatrudniony przed powstaniem przerwy. Warunkiem jest powrót pracownika do tego samego zakładu w okresie trzech miesięcy po ustaniu przyczyn przerwy.

Grupa druga — to pracownicy, którzy mieli przerwę w zatrudnieniu, wywołaną po 1. 9. 1939 przesiedleniem, wysiedleniem i wywiezieniem przymusowym na roboty. Dla tych pracowników przerwy tej nie zalicza się do czasu pracy w zakładzie, jednakże zatrzymują oni uprawnienia urlopowe nabyte przed przerwą.

Grupa trzecia — to pracownicy pozostali, którzy opuścili placówkę pracy z innych, nie wymienionych wyżej powodów. Pracownicy ci nie mają przerwy zaliczonej do czasu pracy w zakładzie, jak również muszą ponownie nabyć nabyte uprzednio uprawnienia urlopowe.

Repatriantom i reemigrantom zamieszkałym dawniej stale poza obecnymi granicami Polski w myśl instrukcji dolicza się do obecnej podstawy obliczenia urlopów udokumentowany czas przepracowany bez przerwy w ostatnim zakładzie za granicą, jeżeli po powrocie do kraju zgłosili się do pracy w tym samym zawodzie w zakładzie podległym Ministerstwu Przemysłu i Handlu. Również do obecnej podstawy obliczenia urlopu zalicza się udokumentowany czas, przepracowany bez przerwy w zakładzie zburzonym lub nie uruchomionym do dnia 1. 5. 1945, o ile pracownik zatrudniony jest w zakładzie podległym Ministerstwu Przemysłu i Handlu w tym samym zawodzie, w którym pracował poprzednio w zakładzie zburzonym lub nie uruchomionym. Udowodnienie dokumentami istnienia wszystkich przytoczonych okoliczności ciąży na zainteresowanym pracowniku. Pracownik rezygnujący z pracy lub wydalony dyscyplinarnie, traci uprawnienia przewidziane instrukcją za wyjątkiem wypadku, gdy opuścił miejsce na ziemiach dawnych celem objęcia pierwszego miejsca pracy na Ziemiach Odzyskanych.

inż. T. Skusiewicz

Wiadomości skarbowe

DOWODY WEWNĘTRZNE NA ZAKUP RZECZY RUCHOMYCH.

(Okólnik min. skarbu D. V. 2946/1/48 z dnia 27 II. 1948 r.)

Na wnioski instytucyj samorządu gospodarczego, jednostek organizacyjnych podległych Ministerstwu Przemysłu i Handlu oraz Ministerstwu

Zdrowia Ministerstwo Skarbu w drodze wyjątku poleciło urzędowi skarbowemu i urzędowi rewizyjnym nie kwestionować prowadzonych przez podatników w r. 1948 ksiąg handlowych, uproszczonych i podatkowych, w których zapisy, dotyczące zakupu rzeczy ruchomych, oparte będą nie na rachunkach a na dowodach wewnętrznych oraz

w których stosunek wartości transakcyj zakupu oparty na dowodach wewnętrznych nie będzie przekraczał 25% ogólnej sumy zakupu, jeżeli poszczególnymi transakcjami zakupu objęte będą następujące artykuły:

1. narzędzia tnące, pomiarowo - precyzyjne nie wyrabiane w kraju,
2. artykuły gumowe sanitarne i wyroby ze szkła jenajskiego,
3. igły dla przemysłów konfekcyjnego, dziewiarskiego i skórzanego,
4. części wymienne do maszyn szwalniczych,
5. sprzęt zegarmistrzowski,
6. złom srebra,
7. części samochodowe,
8. łożyska kulkowe,
9. silniki elektryczne do indywidualnego napędu,
10. artykuły farmaceutyczne, z wyjątkiem
 1. Acid. acetic.
 2. Acid boric.
 3. Acid. sulfosalicyl.
 4. Ammon. bromat.
 5. Argentum colloidal.
 6. Argentum nitric.
 7. Argentum proteinicum
 8. Baru sole
 9. Beta naphtol
 10. Calcium bromatum
 11. Calcium chloratum
 12. Calcium carbonic.
 13. Calcium lacticum
 14. Calcium magnesioinositoposph. itp.
 15. Chinazol
 16. Codeiny sole
 17. Cynku sole
 18. Extracta (wszystkie)
 19. Ferrum oxydatum saccharat..
 20. Glucoza
 21. Glinu sole
 22. Ichtyol
 23. Kali bromat.
 24. Magnezu sole
 25. Morfina
 26. Natr. bromat.
 27. Opium concentr.
 28. Ołowiu sole
 29. Pepsina
 30. Pepton
 31. Rtęci sole z wyjątkiem Oxycyanatum
 32. Specyfiki produkowane w kraju
 33. Surowice produkowane w kraju
 34. Zioła krajowe.

Z ulg nie mogą korzystać prywatne hurtownie apteczne co do zakupu artykułów farmaceutycznych.

Wyjątki od podanych wyżej zasad mogą być stosowane za zgodą Ministerstwa Skarbu na uzasadnione wnioski podatników, składane w drodze instancji. Wnioski te powinny być w każdym przypadku zaopiniowane przez Departament Planowania Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Do korzystania ze wskazanych ulg uprawnieni będą podatnicy, jeżeli:

1. sporządzone przez nich dowody wewnętrzne będą zawierały:
 1. datę,
 2. oznaczenie rodzajów towarów,
 3. ilość i cenę jednostkową każdego rodzaju towaru,
 4. ogólną sumę należności,
 5. nazwisko, imię i adres dostawcy, o ile nabywca ujawnia osobę dostawcy,
 6. podpisy dwu osób spośród personelu firmy i przedsiębiorcy;
2. niezależnie od ksiąg handlowych, uproszczonych i podatkowych, będą prowadzili specjalną ewidencję zakupów, dokonanych na podstawie dowodów wewnętrznych, wpisując do niej kolejno w porządku chronologicznym dowody wewnętrzne;
3. w składanych bieżąco deklaracjach miesięcznych na podatek obrotowy i dochodowy za rok 1948 będą wykazywali w osobnych sumach miesięczne kwoty zakupu według dowodów wewnętrznych, w osobnych zaś sumach miesięczne kwoty zakupu według rachunków, przewidzianych w art. 86 dekretu o postępowaniu podatkowym. (Zarz. Min. Sk. z dnia 27 lutego 1948 r.).

DATA FAKTYCZNEJ WPLĄTY W RAZIE UISZCZEŃ BEZGOTÓWKOWYCH.

W związku z podniesionymi wątpliwościami i niejednolitym postępowaniem organów skarbowych w zakresie uznawania daty faktycznej wpłaty w przypadkach, gdy wpłata nie nastąpiła bezpośrednio w kasie urzędu skarbowego (rewizyjnego), Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, co następuje:

1. Za datę faktycznej wpłaty a więc za dzień w którym zobowiązanie pieniężne (podatkowe lub niepodatkowe) zostało uregulowane, należy uznać: a) dzień dokonania wpłaty gotówkowej do pierwszej instytucji (poczta, bank, urząd skarbowy) pośredniczącej w przekazaniu wpłaty właściwemu organowi skarbowemu; dzień ten winien być oznaczony na dowodzie kasowym, przeznaczonym dla odbiorcy i potwierdzeniu dla wpłacającego,

b) dzień obciążenia rachunku bieżącego, czekowego lub żyrowego zobowiązanego zleciodawcy (podatnika, płatnika) w instytucji finansowej.

2. Międzybankowa komisja dla spraw obrotu bezgotówkowego ustaliła znormalizowany formularz „zlecenia przelewu”, składający się z czterech odcinków. Na odcinku „C”, przeznaczonym dla odbiorcy (organu skarbowego), instytucje fi-

Nowa lista rzemiosł

Sprostowanie

W nr 10 „Tygodnika Gospodarczego” w art. „Nowa lista rzemiosł” stwierdzamy dwa błędy drukarskie, które prostujemy. W zestawieniu rzemiosł należy *gremplarstwo i lakiernictwo* przenieść do następnego wiersza jako rzemiosła oddzielne.

nansowe zobowiązały się zamieszczać datę obciążenia rachunku zleceniodawcy.

3. Potwierdzenie dla wpłacającego lub kopia zlecenia przelewu (odcinek D), którą otrzymuje zleceniodawca, sporządzona w przepisanej formie i zaopatrzona przez instytucję finansową w datę obciążenia rachunku zleceniodawcy, są bezwzględnymi dowodami wykonania zobowiązania pieniężnego w wysokości sumy wymienionej w tym potwierdzeniu bądź kopii.

Z dniem dokonania wpłaty gotówkowej bądź

też z dniem obciążenia konta zleceniodawcy ustaje bieg dodatku za zwłokę (odsetek).

4. Instytucje finansowe obowiązane są otrzymać zlecenia przelewu wykonać w dniu otrzymania. Ministerstwo Skarbu poleciło komunikować sobie przypadki obciążania przez te instytucje rachunków po dniu otrzymania zlecenia, na skutek czego zleceniodawca został narażony na zapłacenie dodatku za zwłokę w sumie większej aniżeli miał zapłacić, gdyby obciążenie nastąpiło w dniu otrzymania przez bank zlecenia przelewu.

Wyjaśnienia w sprawach księgowych

F. K. — Leszno — Na łamach czasopisma codziennego ukazała się wzmianka, że Biuro Cen P. i H. pozwala doliczać do własnej ceny hurtowej detaliczną marżę zysku brutto między innymi wówczas, jeżeli kupiec prowadzi odrębne księgi handlowe dla hurtu i detalu.

Prowadzę sprzedaż hurtową i detaliczną artykułów własnej produkcji. W księgach handlowych (żurnalu tabelarycznym) prowadzę oddzielnie konta produkcji i handlu. Na koncie produkcji księguję zakup surowców do produkcji oraz sprzedaż hurtową i detaliczną soków. Na koncie handlu księguję zakup i sprzedaż win (hurt i detal).

Zapytuję, czy jestem zobowiązany prowadzić odrębne księgi handlowe dla hurtu i detalu?

Ze względu na trojaką stosowaną marżę zyskowości z tytułu produkcji, sprzedaży hurtowej i detalicznej, należałoby aparat księgowy tak zorganizować, by w żadnym wypadku nie napotykało się na trudności przy ustaleniu z jednej strony zyskowości każdego działu, z drugiej zaś kontroli stosowanych cen, a więc ceny kosztów produkcji (własnej), ceny hurt. i detalicznej. By tym zadaniom sprostać, jest rzeczą zrozumiałą, że żurnal tabelaryczny jest nie wystarczający. Pojęcie odrębnej księgowości trudno w żurnalu uwidocznnić. To też radzimy przejść na księgowość przebitkową, w której z łatwością da się te rzeczy dokładnie wyodrębnić, tzn. stworzyć dla każdego rodzaju działalności oddzielnie przebieg dokonywanych transakcyj włącznie kosztów i przy zachowaniu w ogólnym pojęciu całości księgowania udowodnić prowadzenie dla każdej czynności, tj. produkcji, hurtu i detalu, takiej księgowości, która sprosta wymaganiom wszelkich władz zainteresowanych. Oczywiście technika zaprowadzenia wymaga pewnej analizy i znajomości sprawy i dlatego radzimy zwrócić się do takiego księgowego, który mógłby udzielić wyczerpujących wskazań.

J. Wą — Katowice — 1. W jaki sposób sporządzić arkusz rozliczeniowy kosztów w przedsiębiorstwie handlowo-produkcyjnym? Wytwarzanie odbywa się w obcym zakładzie z dostarczanego przez nas surowca.

Jeżeli produkcja ma miejsce w obcym zakładzie, a dokonuje się sprzedaży towaru gotowego

i towarów handlowych, natenczas w zasadzie mamy do czynienia z przedsiębiorstwem czysto handlowym. Na koszt własny towaru składa się zakupiony surowiec plus obróbka obca. Poniesione koszty uwidocznione w klasie czwartej można więc tylko w stosunku procentowym przerzucić na towary handlowe obcej produkcji i towary handlowe, wykonane z własnego surowca. Arkusz rozliczeniowy kosztów będzie jednolity, tj. odpowiedni dla przedsiębiorstw handlowych z ewtl. uwidocznieniem rozbicia kosztów na dwa rodzaje sprzedawanych towarów, o których wyżej mowa.

2. Czy obrót wewnętrzny, dla przykładu: zużycie pewnego materiału biurowego na potrzeby własne, podlega podatkowi obrotowemu? Księgowo obciążamy konto 448 na dobro klasy dziewiątej.

Tego rodzaju obrót nie podlega podatkowi obrotowemu. Ponadto dodajemy, że przez klasę dziewiątą jednolitego planu kont księgujemy produkty własne, natomiast towary handlowe obcej produkcji można przeksięgować z klasy trzeciej (gr. 35) na odpowiednie konto klasy kosztów, tj. czwartej.

3. Z chwilą otrzymania towaru należy go niezwłocznie zarejestrować w kontroli ilościowej, ująć zaś w księdze głównej wówczas po przypuszczalnej cenie, gdy spodziewamy się faktury w znacznie późniejszym terminie. Po otrzymaniu faktury dokonujemy sprostowania przy pomocy noty memoriałowej.

J. K. — Toruń — Czy doliczając do cen zakupu hurtową marżę zyskowości wolno doliczać koszty zakupu towarów, tj. opakowanie, koszty przesyłki itp. oraz czy doliczając do ceny zakupu detaliczną marżę zyskowości wolno doliczać koszty fabryczne związane z zakupem i dostawą towarów?

Zagadnienie podstawowej sumy, do której należy dobić marżę zysku brutto, jest do pewnego stopnia dwulicowe. Jeżeli chodzi o okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 21 października 1947 r. w sprawie norm szacunkowych zysku brutto i netto, mówi on, że normy szacunkowe zysku brutto ujęte są w stosunku procentowym do kosztów nabycia towarów, tj. do ceny zakupu towaru zwiększonej o koszty związane z zakupem. Na innym miejscu,

znaczenia jest okoliczność, że wysokość tego przychodu może być ustalona dopiero po upływie okresu podatkowego.

Charakteru bonifikaty nie będą natomiast miały kwoty ustąpione nabywcom towarów komisowych z prowizji komisanta na podstawie porozumienia między nabywcą i komisantem.

Jeżeli chodzi o charakter skonta, to stanowi ono według zwyczajów handlowych ustępstwa z cen, przyznawane nabywcy towarów przez sprzedawcę przy transakcjach gotówkowych lub w związku z transakcjami kredytowymi przy wcześniejszej ich realizacji gotówkowej itp.

Zarówno bonifikaty jak i skonta stanowią opusty z cen, przyznawane w związku z realizacją konkretnych transakcyj nabywcy towaru przez sprzedawcę. Bonifikaty i skonta w rozumieniu art. 15 ust. 6 dekretu o podatku obrotowym mogą być udzielane zarówno w związku z transakcjami sprzedaży towarów jak i w związku z transakcjami, mającymi za przedmiot świadczenia innego rodzaju (usługi).

E. Odsetki prolongacyjne

Przez odsetki prolongacyjne rozumie się odsetki, mające charakter odsetek zwłoki, pobrane z powodu nieuiszczenia ceny za rzecz w terminie umówionym przy zawarciu transakcji z powodu sprolongowania pierwotnie ustalonego terminu płatności. Podkreślenia wymaga okoliczność, że dekret dozwala wyłączenia z obrotu podatkowego odsetek prolongacyjnych, pobranych przez podatnika (sprzedawcę) tylko przy świadczeniach rzeczy, nie zaś przy świadczeniach usług.

Przepisy o potrącalności odsetek prolongacyjnych nie mają zastosowania w razie prolongowania terminów zwrotu pożyczek, udzielonych przez osoby trudniące się zawodowo czynnościami kredytowymi w rozumieniu art. 16 dekretu o podatku obrotowym.

Sprawa ta zatem znajduje uregulowanie odmienne od zasad dotyczących odsetek dyskontowych, kiedy to odsetki dyskontowe policzone przez podatnika przy otrzymaniu zapłaty w postaci weksli, jak również odsetki policzone przy transakcjach na kredyt bez przyjmowania weksli, wchodzą w skład obrotu podatkowego.

Obrót podatkowy ¹⁸⁾

Jak już wspomniano, dekret pozwala na wyłączenie z obrotu podatkowego wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont oraz sumy odsetek prolongacyjnych, pobranych przy świadczeniach rzeczy, jeżeli zwrot towaru, udzielenie bonifikaty lub skonta albo pobranie odsetek prolongacyjnych dotyczy świadczeń dokonanych w tym samym roku podatkowym, w którym powstał obrót lub w roku poprzedzającym rok podatkowy.

Wynika z tego, że ustawodawcy chodzi m. in. również o wyrażenie związku pomiędzy elementami obrotu, tym bardziej, iż obrót powstaje z chwilą wykonania świadczenia bez względu na to czy należność za nie została zapłacona czy też nie.

Jeżeli chodzi o warunek prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych dla udowodnienia omawianych wydatków i kosztów, to biorąc pod uwagę, że wyłącznym celem przepisu art. 15 ust. 6 dekretu o podatku obrotowym jest pominięcie w podstawie opodatkowania tych elementów obrotu (koszty przewozu i ubezpieczenia towaru, wyłożone za nabywcę, wartość zwróconych towarów, udzielone bonifikaty i skonta oraz odsetki prolongacyjne pobrane przy świadczeniach rzeczy), które nie stanowią odpłaty za świadczenia będące przedmiotem podatku, należy stwierdzić, że zgodne z celem dekretu dokonywanie wyłączeń z podstawy opodatkowania jest możliwe również w przypadku udowodnienia obrotów prawidłowo prowadzonymi księgami uproszczonymi lub prawidłowo prowadzoną księgą podatkową Nr 2 (księga zamówień), które pod omawianym względem należy traktować na równi z prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi w rozumieniu przepisów kodeksu handlowego, rachunkowości kupieckiej oraz zwyczajów handlowych.

CZEŚĆ II.

OBRÓT PODATKOWY NA ZASADACH WYJĄTKOWYCH

W części I-szej opracowania ustalono zasadę, że **odpłatą** w rozumieniu dekretu o podatku obrotowym jest pełny, należny (nie faktycznie otrzymany) ekwiwa-

lent pieniężny lub w naturze za świadczenia będące przedmiotem podatku obrotowego.

Obrót podatkowy powstaje z chwilą wykonania świadczenia, przy czym bez znaczenia dla chwili powstania obrotu jest okoliczność czy ekwiwalent (należność) został już uszczony czy też nie; taki stan rzeczy odpowiada mianowicie ściśle pojęciu „odpłata”, które utożsamione być musi z pojęciem „zapłaty należnej” w rozumieniu ustawy z r. 1938 o podatku obrotowym lub z pojęciem „przychodu brutto” w rozumieniu ustawy z r. 1925 o podatku przemysłowym.

Wykładnia taka znajduje swe potwierdzenie w postanowieniach art. 15 ust. 3 i 4 dekretu o podatku obrotowym, który taksatywnie określa przypadki, w których pod pojęcie obrotu (odpłaty) podciągać należy w y j ą t k o w o „rzeczywistą” zapłatę za wykonane świadczenia.

1. Częściowe wykonanie świadczenia

Stosownie do postanowień art. 15 ust. 3 dekretu, jeżeli w przypadku wykonania częściowego umowa o świadczenie nie zawiera danych, umożliwiających określenie należności za spełnione świadczenie, to obrót stanowi zapłata rzeczywiste w roku podatkowym otrzymana.

Jeżeli zatem w roku podatkowym nie została całkowicie wykonana umowa o świadczenie, wykonywane ze swej istoty w dłuższych okresach czasu, przy czym wynagrodzenie umówiono niepodzielnie za całość świadczenia, jak np. budowy domu lub urządzeń technicznych itp., należy za obrót roczny uważać tylko kwoty rzeczywiste w roku podatkowym otrzymane na poczet zapłaty.

Związkowe przepisy rozporządzenia wykonawczego łagodzą ostrze ustawowego warunku wymagającego bezwzględnego braku w umowie o świadczenie danych, umożliwiających określenie należności za część spełnionego świadczenia w tym sensie, iż wystarczy, by wynagrodzenie umówione było niepodzielnie za całość świadczenia.

W przypadku, gdy rachunek, wystawiony po całkowitym wykonaniu umowy o świadczenie, nie został przez odbiorcę przyjęty, obrót stanowią również tylko kwoty rzeczywiste otrzymane w roku podatkowym na poczet zapłaty.

Obrót podatkowy²⁰⁾

W związku z postanowieniami art. 5 dekretu o podatku obrotowym a mianowicie, iż rokiem podatkowym jest rok kalendarzowy, w którym powstaje obrót podatkowy oraz przepisem § 68 rozporządzenia wykonawczego, iż w przedsiębiorstwach, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, obrót podatkowy powstaje z chwilą ujawnienia w księgach należności za spełnione świadczenie, należy pamiętać, że w czasokresie roku podatkowego przypadać musi nie tylko zapłata (wynagrodzenie) za częściowo wykonane świadczenie, lecz również samo częściowe wykonanie świadczenia rzeczy lub usług.

2. Świadczenie wolnych zawodów

Przy świadczeniach, związanych z wykonaniem wolnego zajęcia zawodowego, obrót stanowi zapłata rzeczywiście w roku podatkowym otrzymana, chociażby wynagrodzenie nosiło jedynie charakter zaliczek na poczet należności za całość świadczenia, które nie może być dokonane w danym roku podatkowym.

Dekret operując pojęciem „zapłaty rzeczywiście w roku podatkowym otrzymanej” dąży do stosowania tego pojęcia w znaczeniu najbardziej dosłownym, czego wyrazem są postanowienia § 72 rozporządzenia wykonawczego, iż przy wykonywaniu wolnego zawodu, przyjęcie wekslu stanowi zapłatę otrzymaną, jeżeli weksel został w roku podatkowym zdyskontowany.

Należy podkreślić, iż tak określony przywilej na od-cinku ustalenia obrotu podatkowego dekret udziela tylko tzw. „wolnym” zajęciom zawodowym i to tylko w rozumieniu dekretu o podatku obrotowym, który te zajęcia wymienia taksatywnie:

1. lekarze,
2. lekarze weterynarii,
3. lekarze dentyści,
4. technicy dentystyczni,
5. felczerzy,
6. położne,
7. pielęgniarki dyplomowane,
8. adwokaci,
9. notariusze,
10. obrońcy sądowi,

Obrót podatkowy ²¹⁾

11. inżynierowie oraz
12. technicy.

Co do wszystkich innych wyżej nie wyszczególnionych zajęć zawodowych omawiane przepisy dekretu o sposobie ustalania obrotu podatkowego nie mają zastosowania, w szczególności zaś nie mają zastosowania postanowienia § 72 rozporządzenia wykonawczego dotyczące traktowania wekslu jako zapłaty rzeczywiście otrzymanej.

CZĘŚĆ III.

SZCZEGÓLNE RODZAJE OBROTU PODATKOWEGO

Spis rozdziałów:

1. Instytucje kredytu krótkoterminowego,
2. Zakłady ubezpieczeń,
3. Komisowa sprzedaż,
4. Komisowy zakup,
5. Pośrednictwo,
6. Ekspedycja i przewóz,
7. Sprzedaż przedsiębiorstwa,
8. Tartaki,
9. Młyny,
10. Bony premiowe.

W części I hasła rozważono pojęcie obrotu podatkowego na zasadach ogólnych z tym, że stanowi on zasadniczo odpłatę za świadczenie (rzeczy lub usług). Od tej zasady zarówno dekret o podatku obrotowym jak i orzecznictwo, wreszcie praktyka administracyjna ustaliły pojęcie obrotu podatkowego na zasadach szczególnych, uzależnionych od konkretnego stanu faktycznego w płaszczyźnie podmiotu i przedmiotu podatku obrotowego.

Określenie zatem podstawy opodatkowania uzależnione będzie w konkretnych przypadkach albo od charakteru przedmiotu podatkowego albo od rodzaju świadczenia i sposobu jego wykonania.

1. Instytucje kredytu krótkoterminowego

W instytucjach kredytu krótkoterminowego obrotem jest suma należnych lub zapłaconych procentów i innych wynagrodzeń za świadczenia oraz zysk brutto z dokonanych operacji obcymi walutami, dewizami tudzież wszelkiego rodzaju papierami wartościowymi.

Obrót podatkowy²²⁾

Pojęcie „nałych procentów” należy rozumieć ściśle, tzn. możliwość realizacji procentów jest dla obowiązku podatkowego obojętna.

Chodzi tu o instytucje, których przedmiotem działania są czynności kredytowe a więc:

- a) czynności bankowe przedsiębiorstw bankowych w rozumieniu art. 24 i 25 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowym (Dz. U. R. Nr 34, poz. 321), zmienionego dekretem z dnia 18 grudnia 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 2 z r. 1946, poz. 10);
- b) czynności innych osób fizycznych i prawnych, które mogłyby być czynnościami przedsiębiorstw bankowych w rozumieniu powołanego wyżej rozporządzenia.

Zasadę tę ustala rozporządzenie wykonawcze do dekretu o podatku obrotowym, które jednakże za punkt wyjścia bierze nie tyle podmiot podatkowy (instytucje kredytowe), ile same świadczenia (czynności kredytowe) bez względu na to, czy są one wykonywane przez „instytucje” kredytowe w ścisłym tego słowa znaczeniu czy nawet przez osoby fizyczne.

Elementy obrotu:

a) **czynności kredytowe** — obrót z czynności kredytowych składa się z dwu rodzajów: 1) z sumy należnych lub uiszczonych odsetek i innych wynagrodzeń za świadczenia (np. prowizja, komisowe) i 2) z zysku brutto z dokonanych operacji obcymi walutami, dewizami tudzież wszelkiego rodzaju papierami wartościowymi.

Za zysk brutto, osiągnięty z operacji obcymi walutami, dewizami oraz wszelkiego rodzaju papierami wartościowymi, uważa się nadwyżkę pomiędzy ceną uzyskaną przy sprzedaży a ceną nabycia bądź też, gdy nabycie nastąpiło w ubiegłych okresach operacyjnych, a podatnik nie może udowodnić ceny nabycia sprzedanych walorów ich wartością wykazaną w bilansie otwarcia danego okresu operacyjnego.

Nadwyżkę powyższą należy pomniejszyć o sumę strat, poniesionych przy sprzedaży walut obcych, dewiz i wszelkiego rodzaju papierów wartościowych w roku podatkowym, obliczoną według zasad analogicznych.

Obrót podatkowy 23)

Wpływy z kuponów od wszelkiego rodzaju papierów wartościowych wchodzi zawsze w skład drugiego rodzaju obrotu z czynności kredytowych i podlegają opodatkowaniu bez względu na to czy papiery wartościowe traktowane są jako lokata kapitału czy też jako towar oraz niezależnie od tego czy wysokość odsetek może być z góry obliczona (np. przy obligacjach, listach zastawnych) czy też zależy od wyników gospodarczych przedsiębiorstwa a więc od wysokości jego dochodu (np. akcje).

Straty, poniesione w jednym rodzaju obrotów, nie podlegają potrąceniu od drugiego rodzaju obrotów.

Z omawianych obrotów nie mogą być potrącane wszelkiego rodzaju koszty związane z wykonywaniem świadczeń w zakresie operacyj kredytowych a w szczególności koszty redyskonta weksli.

Nie wlicza się do obrotu podatkowego kwot pobranych od klientów na pokrycie wydatków na książeczki czekowe, koszty protestu, kurtaż, asekurację, te egramy itp. po udowodnieniu, że kwoty te stanowią tylko zwrot wydatków faktycznie poniesionych w zastępstwie klientów. W przypadku, gdy kwoty pobrane przy takiej transakcji przekraczają wydatki faktycznie poniesione, podlegają one w całości opodatkowaniu.

b) procenty od papierów wartościowych.

Do obrotu wlicza się przychód w postaci procentów od papierów wartościowych bez względu na to czy papiery traktowane są przez podatnika jako lokata kapitału czy też jako towar. Nie zmienia istoty rzeczy okoliczność, że dany papier uzmysławia udział konsorcjalny podatnika w obcym przedsiębiorstwie. Straty, powstałe na skutek całkowitego odpisania wartości takich udziałów konsorcjalnych z powodu likwidacji przedsiębiorstwa, odlicza się od zysku brutto na równi ze stratami, powstałymi na skutek sprzedaży takich papierów.

Udziały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie podpadają pod pojęcie papierów wartościowych wszelkiego rodzaju i uznanie ekwiwalentu pieniężnego za zbycie takich udziałów przedsiębiorstwa bankowego za składnik obrotu podatkowego tegoż przedsiębiorstwa nie byłoby zgodne z dekretem.

Obrót podatkowy ²⁴⁾

c) zwyczaj kursu.

Zwyczaj kursu papierów procentowych tudzież innych walorów giełdowych posiadanych przez podatnika nie jest wliczalna do podstawy opodatkowania podatku obrotowego.

d) kurtaż.

Wpływy przedsiębiorstwa z tytułu kurtażu, księgowane na rachunku kurtażu o charakterze wynikowym, stanowią część składową obrotu podatkowego, jeżeli obciążenia klientów dokonywano wedle pewnego klucza.

2. Zakłady ubezpieczeń.

A) Zakłady ubezpieczeń nie oparte na wzajemności

W zakładach ubezpieczeń nie opartych na wzajemności obrotem jest:

1. całkowita suma pobranych składek od ubezpieczeń bezpośrednich,
2. połowa pobranych składek od ubezpieczeń pośrednich (asekuracji); do obrotu nie wlicza się składek na rzecz straży ogniowych.

B) Zakłady ubezpieczeń oparte na wzajemności

W zakładach ubezpieczeń opartych na wzajemności a ograniczających swoją działalność w ubezpieczeniach bezpośrednich do swoich członków, obrotem jest połowa składek wyżej wymienionych; do obrotu nie wlicza się składek na rzecz straży ogniowych.

Elementy obrotu:

a) Za obrót zakładów ubezpieczeń należy uważać sumę składek przypisanych w danym roku podatkowym po potrąceniu sumy składek stornowanych w tym samym roku podatkowym bez względu na to, z jakiego okresu pochodzi składka stornowana. Składki dodatkowe (należności manipulacyjne, na fundusz rezerwowy itp.) stanowią część obrotu podlegającego opodatkowaniu.

b) **Składki.** — Składkami w instytucjach ubezpieczeniowych są wszelkie świadczenia, do jakich ubezpieczony jest zobowiązany za wzajemne świadczenia ze strony instytucji na podstawie umowy o ubezpieczenie.

c) **Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.** — Za obrót podlegający opodatkowaniu należy przyjąć całkowitą sumę pobranych składek od ubezpieczeń od odpowiedzialności cywilnej, albowiem nie mogą one być za-

tj. w ustawie o zwalczaniu drożyzny i nadmiernych zysków w obrocie handlowym, czytamy w art. 5, pkt. 3, że przez zysk brutto rozumie się różnicę między ceną sprzedaży towaru a ceną jego zakupu lub kosztem nabycia. Koszt nabycia jest sumą dwóch pozycji: ceny zakupu i kosztów dostawy, a zatem jest tutaj pewnego rodzaju niedopowiedzenie. Zysk brutto jest różnicą dwóch liczb, z których jedna wyraża cenę sprzedażną

a druga cenę kosztu nabycia, — można by dodać — cenę zakupu.

Powyższe uwagi stwierdzają pewną niejasność, bowiem cena zakupu nie pokrywa się z ceną kosztów własnych. Dyferencja tych dwu cen jest wynikiem ponoszonych kosztów dostawy czy odbioru towaru. Jeżeli chodzi o stanowisko władz skarbowych, to sprawa jest jasna i znajduje oparcie o cenę kosztów własnych.

Inwestycje budowlane i ich koszty utrzymania

W zagadnieniach konserwacji i utrzymania budynków fabrycznych wchodzi w grę nie tylko ich elementy składowe. Koszt utrzymania budynków zależy w wysokim stopniu od właściwego usytuowania w terenie jak i ich uzbrojenia. Wybór miejsca, w którym ma powstać fabryka, musi się oprzeć na dwóch zasadniczych warunkach: użyteczności i możliwości konstrukcyjnych.

Warunek użyteczności jako kryterium gospodarcze będzie zawsze wypadkową szeregu następujących czynników:

- bliskość surowców, potrzebnych do produkcji,
- bliskość źródeł energii, potrzebnej do ruchu fabryki,
- rozmieszczenie w stosunku do dróg komunikacyjnych,
- rozmieszczenie w stosunku do rynku zbytu,
- istnienie osiedli jako zbiornika sił roboczych.

Możliwości konstrukcji wymagają, aby:

- teren umożliwiał przyszły, swobodny rozwój,
- posiadał wszystkie niezbędne urządzenia publiczne,
- posiadał dobre warunki klimatyczne,
- grunty były odpowiednie pod względem budowy i użytkowania,
- charakter produkcji nie był szkodliwy dla sąsiednich skupisk ludzkich,
- miejscowe uprawnienia budowlane i fiskalne nie były uciążliwe.

Patrząc na sprawę bliskości surowców potrzebnych do produkcji pod kątem kosztów utrzymania i pomijając kwestię kosztów dostawy koleją, wodą czy drogami bitymi, zwrócić musimy uwagę na te inwestycje, które podrażają albo zwiększają utrzymanie.

Bliskość surowców jest równoznaczna z ich szybką dostawą a więc z zmniejszeniem zgromadzonych zapasów w magazynach własnych, co wymaga mniejszych magazynów i ich urządzeń wewnętrznych, to znowu pociąga za sobą zmniejszenie kosztów ich utrzymania i konserwacji. Tu należy uwzględnić również wykorzystanie małych, miejscowych warsztatów, mogących pracować dla danej fabryki.

Pod zmniejszeniem magazynów i ich urządzeń wewnętrznych rozumieć należy nie tylko powierzchnie budynków magazynowych i ich konstrukcję oraz ilość i wielkość półek, lecz również zbędność urządzeń przeładunkowych, jak dźwigi, miejscowe środki transportowe w postaci wóz-

ków, kolejek wewnętrznych itp. przy małym tonażu nadchodzących materiałów do magazynów. Proste urządzenia przeładunkowe w magazynach nie wymagają zbyt dużego nakładu kosztów na ich utrzymanie.

Rozpatrując bliskość źródeł energii, potrzebnej do ruchu fabryki, musimy zwrócić uwagę na następujące czynniki: dostawa prądu elektrycznego z odległych central elektrycznych i konieczność budowy i konserwacji linii napowietrznych czy podziemnych oraz stacji transformatorowych; dalej dostawa gazu odległymi, własnymi rurociągami; następnie dostawa energii wodnej własnymi kanałami, z ewentualnymi ich urządzeniami, z odległych rzek i jezior. Wszystkie te urządzenia dla transportu energii wymagają również utrzymania stałego dozoru, remontów, co pociąga za sobą wzrost kosztów. Wybierając miejsce pod budowę fabryki w tych wszystkich wypadkach, gdy nie jesteśmy ograniczeni terenem, należy dokładnie zdać sobie sprawę ze źródeł energii, z jakich będziemy korzystać, uzależniając wybór miejsca w ścisłej łączności z innymi czynnikami.

Przy badaniu rozmieszczenia w stosunku do dróg komunikacyjnych musimy uwzględnić linie kolejowe, drogi wodne, szosy itp. Zbyt duże oddalenie wymaga utrzymania własnej bocznicy kolejowej, własnych dróg kołowych czy wodnych. znacznego taboru.

I tu znowu wybór miejsca musi być uzależniony od źródeł surowców, jakich potrzebuje fabryka oraz centrów, do których wysyła swoje towary. W każdym bądź razie nie wolno nam budować fabryki w miejscach oddalonych od głównych arterii komunikacyjnych. Utrzymanie własnych środków transportowych jest zawsze dużą pozycją w kosztach własnych.

Budowa fabryki w okolicach podmiejskich czy miastach na ogół nie pociąga za sobą utrudnień w doborze sił roboczych. Natomiast zbytne oddalenie od centrów mieszkalnych stwarza konieczność budowy własnych osiedli, zaopatrzenia ich we wszystkie niezbędne urządzenia użyteczności publicznej.

Z punktu widzenia nas tu interesującego, własne osiedla wymagają dużych nakładów na ich utrzymanie.

Rozwój takiego osiedla musi iść równolegle z rozwojem fabryki, aby zapewnić dostateczną ilość pracowników na miejscu. Zagadnienie to ściśle wiąże się ze swobodnym korzystaniem z

wolnych, sąsiednich terenów, zgodnie jednak z istniejącymi przepisami administracyjnymi (przepisy nasze wymagają oddalenia osiedla od fabryki co najmniej o 800 m, z pasem zieleni 150 m, odgraniczającym zabudowania fabryczne od mieszkalnych).

Przejdźmy obecnie do rozpatrzenia możliwości konstrukcyjnych.

Teren może być ograniczony lub nie ograniczony. Tereny ograniczone występują przede wszystkim w miastach, przy zwartej zabudowie, gdzie nabywając pewien teren z góry zdajemy sobie sprawę, że kupno sąsiednich placów jest wykluczone i fabryka przy najkorzystniejszym jej rozwoju będzie musiała się na wybranym placu pomieścić bez żadnych możliwości dalszej ekspansji terenowej.

Tu pamiętać należy, że wielkość placu w stosunku do powierzchni zabudowanej wyraża się jak 2 : 1.

Oszczędność gospodarki fabrycznej wymaga zastosowania w planowaniu kryteriów, opierających się na zasadach samych procesów wytwórczych i ich organizacji. Określając potrzebne powierzchnie w skali odpowiadającej potrzebom bieżącej produkcji z myślą jednak o jej rozwoju, należy mieć bacznie na uwadze zasadnicze usunięcie w przyszłości potrzeby najrozmaitszych dobudówek, nadbudówek itp. zlepków, tworzących z fabryki istny labirynt w wysokim stopniu niekorzystny tak dla samej produkcji jak i eksploatacji i konserwacji pozostałych budynków.

Przy terenach nie ograniczonych sprawa ta tak jaskrawo nie występuje, gdyż istnieje zawsze możliwość rozbudowy wszęsz.

Wybierając miejsce na odpowiednim terenie należy uwzględnić jego koszt eksploatacji, gdyż nawet przy pewnych innych niekorzystnych warunkach czy to użyteczności czy też konstrukcyjnych może on okazać się tak niski, że nawet przy wzroście kosztu samej budowy, wyniki finansowe mogą być dla przedsiębiorstwa znacznie lepsze.

Uzbrojenie terenu, czyli zaopatrzenie w wodociągi, kanalizacje, energię elektryczną i gaz jest sprawą niepośledniej roli. Brak ich zmusza fabrykę do założenia własnych urządzeń, co podrażając inwestycje wprowadza dalszy składnik w postaci kosztu utrzymania tych urządzeń.

Pod nazwą „warunki klimatyczne” rozumieć należy sąsiedztwo niebezpiecznych albo uciążliwych zakładów jak również podobny charakter własnego przedsiębiorstwa.

Hałas, dym, kurz, wyziewy i opary, trujące ścieki itp. wytwarzają sytuację zmuszającą do instalowania urządzeń ochronnych albo uniemożliwiają budowę fabryki w sąsiedztwie osiedli mieszkalnych.

Instalacje chroniące projektowaną fabrykę od przedsiębiorstw tego rzędu pociągają za sobą potrzebę ich konserwacji, podnosząc koszt utrzymania.

Tu również wchodzi w grę wilgotność terenu (okolice malaryczne), nadmierna piaszczystość itp.

Równość terenu a w związku z tym i miejscowości

wych dróg komunikacyjnych, powierzchnia gruntu i podglebia ze względu na fundamentowanie (żwir, piasek, glina itp.), dalej łatwość odprowadzania wód ściekowych, powierzchniowych i gruntowych, wysokość wód gruntowych szczególnie w deszczowych porach roku, podleganie zalewowom, dogodne warunki zaopatrzenia w wodę zdatną do picia i potrzeb fabrykacyjnych jak i gospodarczych — oto składniki, których zestawienie i zanalizowanie daje w rezultacie obraz granicznej potrzeby odpowiednich inwestycji użytkowych lub dodatkowych kosztów samej budowy.

Tak w jednym jak i w drugim wypadku powstają w eksploatacji dodatkowe koszty utrzymania, których można zawsze w tej czy w innej wysokości uniknąć, jeśli się je pozna przed ostateczną decyzją co do wyboru terenu.

Różne miejscowości w kraju ze względu na swój charakter, zarządzenia lokalne, potrzeby miejscowego samorządu itd. przedstawiają się niejednakowo. Z tego tytułu, wybierając teren, należy dobrze poznać miejscowe warunki i obciążenia, aby zabezpieczyć się przed częstokroć przykrymi niespodziankami w postaci zarówno dodatkowych kosztów eksploatacyjnych jak i kosztów inwestycyjnych, powstających z racji prawomocnych miejscowych przepisów lub specjalnych ograniczeń.

W ten sposób w krótkim zarysie przedstawiają się czynniki wywierające swój zasadniczy wpływ na charakter budynków fabrycznych i ich wyposażenie. W skutkach swoich te czynniki pociągają za sobą w razie ich pominięcia we wstępnych kosztorysach wzrost wydatków na budowę a następnie trwałą, wyższy poziom kosztów utrzymania i konserwacji.

Mówiąc o utrzymaniu urządzeń fabrycznych uważyliśmy za konieczne przede wszystkim to zagadnienie omówić, gdyż niskie koszty utrzymania jak i prostota tych urządzeń zależą nie tylko od organizacji tej funkcji w fabryce, ale i to przede wszystkim, od wielkości i zakresu urządzeń wymagających utrzymania w granicach rzeczywiście niezbędnych i koniecznych, istniejących zawsze, nawet w warunkach idealnych.

Ponieważ wszystkie te czynniki wzajemnie się zależają i nie mogą być rozpatrywane oddzielnie, to najlepszą podstawą ostatecznej decyzji będzie najniższa wypadkowa ich sumy.

inż. J. Witowski.

Komunikaty i różne wiadomości

Źródła nabycia oliwiarek.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zawiadamia, że Centrala Techniczna posiada na składach swych oddziałów znaczne ilości następujących oliwiarek:

1. oliwiarki blaszane syst. Keysa o poj. 0,75 l — zł 280,—
- oliwiarki blaszane syst. Keysa o poj. 0,35 l — zł 210,—
- oliwiarki blaszane syst. Keysa o poj. 0,25 l — zł 178,—

oliwiarki blaszane okrągłe Keysa o poj. 0,1 l.
— cena nieznana

kropelkowe „Unicum” ze zbiornikiem szklanym i regulacją:

nr. 2	cena zł	555,—
„ 3	„ „	590,—
„ 4	„ „	700,—
„ 5	„ „	760,—

2. smarownice kropelkowe Stauffera:

nr. 1	cena zł	32,—	nr. 6	cena zł	110,—
„ 2	„ „	39,—	„ 7	„ „	158,—
„ 3	„ „	51,—	„ 8	„ „	200,—
„ 4	„ „	66,—	„ 9	„ „	250,—
„ 5	„ „	87,—	„ 10	„ „	295,—

Zapotrzebowanie na oliwiarki i smarownice należy kierować bezpośrednio do najbliższych oddziałów Centrali Technicznej wg adresów:

1. Gdańsk, ul. Lignicka 7
2. Kraków, ul. Floriańska 5
3. Łódź, ul. Piotrkowska 109
4. Szczecin, Al. Wojska Polsk. 68.

Informujemy iż oliwiarki syst. Keysa produkuje także firma „Este-Ra” — Fabr. Wytwórczości Blaszanych, Poznań 14, Warszawska 37 w następujących wielkościach:

0,75 l.	— 240,— zł
0,5 „	— 220,— „
0,25 „	— 190,— „

Natomiast smarownice Stauffera produkuje także firma B. Samulski — Fabryka Maszyn, Pleszew Wlkp.

C E R A T A

Źródła nabycia.

Celem uzyskania ceraty należy przesyłać imienne zamówienia firm do Biura Sprzedaży Wyro-

bów Lnianych Centrali Tekstylniej w Łodzi, ul. Piotrkowska 37.

Jednocześnie podaje się adresy firm prywatnych, które wyrabiają ceratę w dostatecznych ilościach i do których można zgłaszać zamówienia indywidualne:

1. Fabryka Cerat w Ostrowie Wielkopolskim, ul. Wolności 8.
2. Nowicki i Liberawski, Warszawa, Al. Jerozolimskie 17.
3. „Es-KaEm” Wytwórczości Ceraty — Sobczyk i Miller, Warszawa, Okopowa 58/72.

Cerata „Fabryki Cerat” w Ostrowie Wielkopolskim jest w dobrym gatunku, co stwierdzono na podstawie próbek. W tej sytuacji składanie zapotrzebowań do Izby Przemysłowo-Handlowej jest zbędne, gdyż produkcja fabryk prywatnych pokrywa zapotrzebowanie rynku.

Kupno maszyny

Firma „Paged”, Częstochowa, skrytka pocztowa Nr 230 zapytuje, gdzie można kupić maszynę do wyrobów kołków szewskich (szpilek).

Rejestrowane

BIURO STRZEŻENIA

Obiektów
Handlowych
i
Przemysłowych
Poznań, ul. Staszica 8
Tel. 33-27

Rachunkowość przebitkowa dla samorządu gminnego

Prof. Szkoły Inżynierskiej w Poznaniu oraz radca Biura Prez. Wojew. Rady Narodowej, Wiktor Chmielewski, wydał I nakład jedyne podręcznika, wyżej wymienionego, z dziedziny rachunkowości samorządowej budżetowej, zaleconego do użytku w samorządach pismem okólnym wojewody poznańskiego z dnia 5. 1. 1946 r. Wydanie to, przeznaczone dla samorządu gminnego, może mieć również zastosowanie dla samorządów miejskich, powiatowych i wojewódzkich oraz samorządów gospodarczych i zawodowych. To też obecnie rachunkowość tę prowadzą już na terenie województwa poznańskiego poza samorządami gminnymi samorządy powiatowe i Wojewódzki Samorząd w Poznaniu oraz Teatr Wielki w Poznaniu. Celem wprowadzenia podręcznika tego na terenie samorządów innych województw Polski Ministerstwo Administracji Publicznej roz-

waża obecnie konieczność wydania zarządzenia co do zaprowadzenia rachunkowości przebitkowej również na terenie dalszych województw, tym więcej, że dotychczasowa praktyka w wyżej wymienionych samorządach oraz w Teatrze Wielkim wykazała dobre wyniki. Podręcznik ten obejmuje m. in. w części I praktyczne zastosowanie rachunkowości przebitkowej oraz tematy do księgowania operacji z gospodarki samorządowej, budżetowej i pozabudżetowej, a w części II zawiera szczegółową instrukcję o prowadzeniu rachunkowości przebitkowej (w miejsce dotychczasowej księgowości przenośnej systemem amerykańskim) z omówieniem zasad nowoczesnej rachunkowości, ksiąg rachunkowych (źródłowych, tj. kart kontowych i dziennika oraz ksiąg pomocniczych), planu kont budżetowych i pozabudżetowych, przyborów księgowych, otwarcia ksiąg, księgowania

wśród roku obrachunkowego, kontroli miesięcznej, zamknięcia rocznego kart kontowych i ksiąg pomocniczych, sprawozdania rocznego itp. Uzupełnienie praktycznych wskazówek stanowią wzory częściowo wypełnionych druków rachunkowych i sprawozdawczych.

Handel zagraniczny

Firmy zagraniczne, które interesują się wymianą towarów z Polską:

ANGLIA

W. L. R. Traders (London) Ltd. 9A Margaret Street, London, W. 1 — Maszyny tekstylne nowe i używane. Maszyny dla piekarń i urządzenia do nich. Kompletne urządzenie fabryki rur. Buty gumowe nowe z demobilu amerykańskiego. Świece samochodowe.

CYPR

Const. Hadjiloisou P. O. B. 212, Limassol — Cyprus — Materiały wełniane, bawełniane, ze sztucznego jedwabiu, kołdry, chustki do nosa, papier, dykta, gwoździe, porcelana i fajans, szkło i wyroby szklane, galanteria metalowa.

IRAK

The Orient Trading Corporation Ltd., Post Box No. 90, 26/32 Rewak Street, Bagdad — Tkaniny bawełniane, bielizna bawełniana, bielizna pościełowa, meble gięte, papier drukarski.

PALESTYNA

David Blanga & Fils 10, Harbour St., Haifa — Skóry surowe i wyprawione, skóry gadów, wełna surowa, jelita solone, włosie zwierzęce, ekstrakt quebracho, boraks, barwniki, oleje mineralne, bawełna surowa i odpadki.

WIOCHY

„Societa Navale & Commerciale“ via C. Roccatagliata Ceccardi 4—6 p. 2 Genova — Produkty żywnościowe, wyroby żelazne.

IRAN

Mohamed Mehdi Koutchesfahani Khiaban Almassieh, Ketabrouchi Mozzaffari, Teheran — Tekstylija, papier. — Owoce suszone.

DANIA

Marsing & Co. A/S 13, Badstuestraede, Copenhagen K. — Ryby, tran, olejki eteryczne, również dla celów spożywczych, kazeina.

TURCJA

I. Hertz, Pasajli Han 1 (Galata), Istanbul-Teke — Gwoździe, chemikalia, szkło okienne, stołowe, naczynia kuchenne aluminiowe, wyroby fajansowe i sanitarne. — Cytryny, pomarańcze, oliwki, fistaszki.

URUGUAY

Constantin Grech & Cia, Montevideo — Ziola lecznicze, cukier, chemikalia.

ITALIA

Giananii Almo & Figli, Carrara — wyroby artystyczne z marmuru.

CZECHOSŁOWACJA

Gejza Sujansky, Namestie Slobody 12, Zilina — Galony szklane opakowane w deskach (5 l, 10 l, 15 l i 20 l.).

ITALIA

Otto Micossi, via Albertazzi 62, Bologna — Sznury, liny, nici z konopi.

FRANCJA

10 firm francuskich (adresy na żądanie w Zrzeszeniu) wina, koniaki, likiery i in. spirytualia.

SZWAJCARIA

August Belz, Goldach, brzytwy, żyletki

CZECHOSŁOWACJA

„YRAN“ Praha I., Dlouha tr. 14, zamki błyskawiczne, oczy szklane dla lalek, szpilki do kapeluszy, guziki z galaitu, odznaki górnicze.

FRANCJA

Ets. „ALUCOL“ Ribeaupville (Haut-Rhin), etuis do okularów z aluminium i kartonu.

BULGARIA

Dentcho Popoff Gabrovo, art. elektryczne, gramofony i igły gram., radioodbiorniki, rowery, motocykle i części, brzytwy i żyletki, lampki elektryczne kieszonkowe, maszyny, do pisania, szycia, artykuły fryzjerskie, perfumeryjne, aparaty fotograficzne.

WYROBY METALOWE

Pineski, okucia do rączek, pierścienie do pędzli, klamry do luster, oznaki dla towarzyszt i organizacji poleca

WYTWÓRNIA WYROBÓW METALOWYCH

E. Frackowiak i Ska

POZNAŃ, ul. Dąbrowskiego 79 - Telefon 97-40

MASZYNY BIUROWE

Bilansówki oraz kasy rejestracyjne

Kupno - Sprzedaż - Przeróbki

Centrala Maszyn i Przyborów Biurowych
Cz. Filipiak, Poznań, św. Marcin 32, tel. 88-19

Opakowania i kartony dla przemysłu
spożywczego, cukierniczego
i chemicznego wykonuje

Wytwórnia Opak. Pap. i Tektur.
właśc.: J. POMIN
Poznań, ul. Mylna 24
Telefon 94-11 Telefon 94-11

Maszyny biurowe

Zakup - Sprzedaż - Naprawa

RE-MA

Poznań, Św. Marcin 5
(przy Placu Hoovera) — Telefon nr 44-07

Łuba

Płyty do tortów obracalne
Łopatkę do tortów
Podstawki pod dzbanki
Tace, serwetniki
Sitka stołowe
Wstawki do szklanek
Kabarety

Fabryka Konfekcji Męskiej i Chłopięcej
Bracia Lisieccy

Poznań, Stary Rynek 72 - telefon 25-17

polecamy na SEZON WIOSENNY

plaszczki, kanadyjki, garnitury, ubranka chłopięce
i komunijne, spodnie, jak bryczesy i golfy

MYDŁA
KOSMETYKI
PERFUMY

ZAK'a POZNAŃ

...przodują jakością.

MEBLE BIUROWE

oraz kompletne pokoje i oddzielne sztuki
poleca okazjynie

Magazyn Mebli ST. JANIĄK

Poznań, Rybaki 6, w podwórzu - Tel. 49-56

„Stenia“

Fabryka Musztardy

właśc. JÓZEF CZARNECKI

Poznań, ul. Mylna 50

telefon 41-90 i 98 88

WEŁNA

Czestaw Biatecki

Najkorzystniejsze miejsce zbytu i wymiany

Włóczka w różnych kolorach
stałe na składzie

Poznań, Roosevelta 19 — Telefon 52-705.

Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 55 — Tel. 33-13
Biura czynne od 8 — 15-tej, w sobotę od 8 — 13-tej

Fotoaparaty - Maszyny do pisania

ZAKUP — SPRZEDAŻ

FOTOMA - Poznań

ul. Szkolna 11 - telefon 25-57

Materiały damskie i męskie
Magazyn towarów włókienniczych

K. Radolak i St. Bardziński

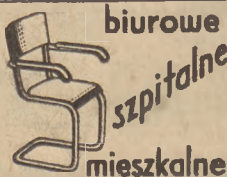
ulica FREDRY 13 — telefon nr 28-32

MASZYNY — ARTYKUŁY BIUROWE

WARSZTAT NAPRAWY
Wacław Rohowski i S-ka
Poznań, ul. Mielżyńskiego 19.
Tel. 43-25

MEBLE
STALOWE

biurowe
szpitalne
mieszkalne

J. Sawicki
Sp. z o.o.
POZNAŃ
27 GRUDNIA 19.
TEL. 3432.

Oplata pocztowa ulszczona ryczałtem

P.T. 5 egz.
Księgarnia "Dom Książki"
Rokossowskiego 26
Sopot

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

Do ŚWIĘCONEGO **PERŁA**
tylko musztarda „PERŁA”

Fabryka Musztardy „Perła”

S. A. ROBINSKI

Poznań, ulica Dąbrowskiego 79, tel. 20-67

DR ZYGMUNT WITKOWSKI

Zasady

KSIĘGOWOŚCI

I KALKULACJI

FABRYCZNEJ

Księgarnia Wł. Wilak w Poznaniu

Zasady księgowości i kalkulacji fabrycznej — Dr Z. Witkowski cena 330 zł
Jest rzeczą znaną, że dobrze zorganizowana kalkulacja w przedsiębiorstwie jest najskuteczniejszym środkiem do zwiększenia gospodarności i rentowności. Praca dr Witkowskiego stanowi wykład podstawowych zasad kalkulacji w przedsiębiorstwach przemysłowych na podstawie arkusza rozliczeniowego. Autor omawia również szczegółowo metody księgowania, rozliczonych kosztów w księgowości zorganizowanej według jednolitego planu kont w klasie 4, 5, 6, 7.

Z książki winni zapoznać się wszyscy księgowi i kierownicy przedsiębiorstw.

Przeгляд Treści: Słowo wstępne. I. Istota i cele księgowości fabrycznej. Znaczenie rachunkowości — Drogi rozwoju księgowości przemysłowej — Istota księgowości finansowej — Istota księgowości fabrycznej — Znaczenie księgowości fabrycznej — Związek księgowości fabrycznej z innymi działami rachunkowości — Ramy organizacyjne księgowości fabrycznej — Sposoby podziału księgowości na finansową i fabryczną. II. Nakład i koszty. Przedmiot i zadania księgowości fabrycznej — Nakład właściwy i pozaoperacyjny — Koszty w pojęciu kalkulacyjnym — Rozliczenie kosztów na produkcję — Metody kalkulacyjne — Koszty jednostkowe i ogólne — Przeгляд kosztów. III. Rozłożenie kosztów na stanowiska. Przykład rozliczeniowy — Rozłożenie kosztów jednostkowych na wytwory — Rozliczenie kosztów ogólnych — Ustalenie wydziałów fabrycznych jako źródeł kosztów ogólnych — Wydziały główne, pomocnicze i stanowiska kosztów — Przeгляд stanowisk kosztów — Technika rozkładania kosztów na stanowiska. — Arkusz rozliczeniowy kosztów. — Rozliczenie kosztów ogólnych na wydziały i stanowiska — Rozliczenie kosztów wydziałów pomocniczych na inne wydziały — Technika księgowania rozliczenia kosztów na stanowiska. IV. Rozliczenie kosztów na wytwory. Zestawienie kosztów — Etapy kalkulacji — Ugrupowanie wytworów u. celów kalkulacji — Narzuty procentowe (rzeczywiste) — Narzuty normalne — Różnice kalkulacyjne — Stawki kalkulacyjne — Kalkulacja kosztów wytworzenia wyrobów gotowych — Kalkulacja kosztów wytworzenia robót w toku — Kalkulacja kosztów produktów ubocznych i międzyproduktów. V. Kalkulacja kosztu własnego i ceny sprzedaży wytworów. Koszty sprzedaży — Rozliczenie kosztów ogólnych sprzedaży — Rozliczenie kosztów specjalnych sprzedaży. Ustalenie kosztu własnego — Ustalenie ceny sprzedaży — Przykład kalkulacji ceny sprzedaży wytworów — Ustalenie obrotu brutto. VI. Zasady księgowości fabrycznej. Zasady ogólne księgowania rozliczonych kosztów — Podstawowy przebieg księgowania rozliczonych kosztów — Klasa 4 — Rodzaje kosztów — Klasa 5 — Konta wydziałów pomocniczych — Klasa 6 — Konta wydziałów wytwórczych — Klasa 7 — Konta zbiorcze kosztów produkcji i sprzedaży — Klasa 8 — Konta wytworów i robót w toku — Klasa 9 — Konta sprzedaży i obrotów — Przykład księgowania rozliczonych kosztów — Przeksięgowanie kosztów rozliczonych statystycznie. VII. Zamknięcie rachunkowe w księgowości fabrycznej. Zadania krótkookresowych rachunków wyników i bilansów majątkowych — Miesięczny rachunek wyników — Rozbudowa surowego rachunku wyników — Miesięczny bilans majątkowy — Przykład sporządzenia krótkookresowego zamknięcia rachunkowego. VIII. Zużytkowanie wyników rachunkowości fabrycznej. Koszty a gospodarność — Sposoby wykorzystania wyników rozrachunku kosztów — Koszty normalne — Koszty a wielkość produkcji — Znaczenie krótkookresowej rachunkowości przemysłowej. IX. Załączniki. Wzorcowy bilans majątkowy — Wzorcowy rachunek wyników — Objasniła do bilansu i rachunku wyników — Literatura — Arkusz rozliczeniowy kosztów — Schemat krótkookresowych zamknięć rachunkowych — Szczegółowy plan kont dla przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, państwowych oraz pod zarządem państwowym.

Cena ogłoszeń: za 1 mm na stronie 4-lamowej zł 15,—

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P.A.P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel. 518-62, 23-65, 23-68.

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy, Fr. Krajca, Poznań, Fr. Ratajczaka 7. Tel. 20-99 i 91-58
i oddziały Kraków, Rynek Główny 46 — Tel. 503-66
Bydgoszcz — Al. 1 Maja 16. Tel. 17-66
Toruń — ul. Mała Garbary 2
Katowice — Warszawska 22. str. poczt. 709. — Tel. 844-08.

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40 45-00.

Konto P. K. O. — V - 4085
Cena numeru 30,— zł, prenumerata kwartalna 800,— zł